



**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,  
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis  
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,  
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus  
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de  
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,  
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de**

**Lugduni, 1669**

An quaelibet Religio capax sit cuiuslibet legati, & donationis sibi factae.  
punct. 9.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

Pontifex, vel eius syndicum heredem cum obligatione reparandi Minorum Ecclesiam, & ad hunc finem, ac instituire ipsam Minorum Ecclesiam; quia in priori institutione solus Pontifex, vel eius syndicus est institutus, & Ecclesia Minorum legataria. Si igitur Minorum Ecclesia immediate instituitur, Minores instituantur, & ad eorum institutionem Pontifex. At Minores nullius successione capaces sunt. Ergo neque ipsorum Ecclesiarum, & ita sustinent Bartol. retractans priorem sententiam leg. unica, in fine, Cod. de conductib. l. 11. Bald. auth. ingressi, n. 55. Cod. de Sacrosanct. Eccles. Cordub. reg. D. Francisc. c. 6. qu. 11. punct. 1. Sorbus, verba hereditas, vers. sed cum fratre. Azor. t. 1. sum. l. 12. c. 23. q. 15. & alij quos refert, & sequitur Sanch. l. 7. sum. c. 25. n. 14.

PUNCTUM IX.

An qualibet religio capax sit cuiuslibet legati, & donationis sibi factae.

SUMMARIVM.

- 1 Qualibet religio excepta Minorum, & Capucinatorum, capax est cuiuslibet legati, & donationis.
- 2 Minores incapaces sunt legati continentis totam hereditatem, vel maiorem illius partem.
- 3 Item incapaces sunt legati rei immobilis.
- 4 De qua re immobili doctrina sit intelligenda.
- 5 Quis tenetur vendere legatum relictum Minoribus, non ne retineatur, sed vendatur.
- 6 Dum non venditur legatum fructus pertinent ad heredem.
- 7 Non est opus in hac venditione iuris solemnitates pro alienatione rerum Ecclesiasticarum formare, secus de legato alie religionibus relictis, & alij contrarium sentiant.
- 8 Supradicti religiosi Minores capaces sunt cuiuslibet legati rei mobilis.
- 9 Quid dicendum de animalibus relictis Minoribus? Sub distinctione respondetur.
- 10 Quid de legato annui redditus? Distinguitur triplex modus legandi.
- 11 Si per modum unius census legatur, valet, secus si per modum plurium, & annuatim solvendus.
- 12 Si heredem, vel legatarium institutus sub obligatione reddendi singulis annis certam pensionem Minoribus, valet legatum, tamen si Sanch. & alij contrarium sentiant.
- 13 Si de facto supradictum legatum non tenet, ut est probabilis sententia, heres non est obligatus legatum vendere, & confirmationem Minoribus concedere.
- 14 Concesso esse nullum supradictum legatum, limitant aliqui primo, ut intelligatur de legato perpetuo, vel ad longum tempus, secus ad biennium, sed non admittitur limitatio.
- 15 Secundo, limitatur & bene, ut procedat in legato pro alimentis religioforum, secus pro necessaria ad divinum cultum.
- 16 Tertio limitatur, ut non procedat in anniversariis, & capellanis, sed restituitur limitatio.
- 17 Debet heres gravatus onus iniunctum Miserrum implere.
- 18 Quarto limitant alij de legato pro liberis relictis, sed non ea re difficultate limitatio.
- 19 Quinto limitatur, ne procedat pro legato ad infirmos curandos, sed non est probanda limitatio.
- 20 Sexto limitatur ne procedat pro legato in sustentationem hospitium, sed est intelligendum de sustentatione hospitium externorum.
- 21 Possessionem alienius praedij potes Minoribus revocabiliter concedere, secus irrevocabiliter.
- 22 Quibus remediis possunt Minores recuperare legatum sibi relictum.

**R**egula generalis est omnes religiones (prater Minores de Obervantia, & Capucinos) cuiuslibet legati, & donationis, siue rei mobilis, siue immobilis sunt capaces, deciditur in Trident. sess. 25. c. 1. de regularib. Tota ergo difficultas vertatur in exceptione Minorum, & Capucinatorum, cuiusnam legati incapaces sunt?

2. Dicendum est primo, incapaces esse legati continentis totam hereditatem, vel maiorem illius partem, si presumi possent in fraudem legis prohibentis hereditate successione facta esse, sic videtur decidi in clem. exini de verbor. signific. vers. nec licet, & ibi glossa. Dixi incapaces esse supradicti legati. Nam esto Pontifex utatur verbo non licet, & verbo prohibemus, ex illo satis colligitur incapaces esse. Tum quia loquens de annuis redditibus vltus similiter fuit verbo non licet, cum tamen (vt dicemus) reddendum incapaces sint. Tum quia hi religiosi solum illius rei vltus capaces esse possunt, qui eis fuerit à Pontifice concessus; at huius legati vltus non est concessus, sed potius interdictus. Ergo. Tum denique quia voto paupertatis se astringunt, ne illud legatum recipiant, neve illo utantur. Ergo redduntur illius incapaces. Quia in vltu facti nulla

alia incapacitas esse potest, nisi quae voto, vel praescripto superioris provenit. Hinc infero legatum cadutum esse, & nullum, neque teneri heredes illud solvere; quia frustranea est solutio, vbi non est, qui possit admittere.

3. Dico secundo, hos religiosos, Minores, & Capucinos incapaces esse legati rei immobilis, vt illud sic retinere possint. Deciditur expresse supra d. clem. Quare si Minori, vel illius conuentui domus, ager, vinea, aliave res immobilis absolute donetur, vel legeretur, non est presumendum legari, vt sic retineatur, sed vt vendatur, & pretium illius in vltum, & vtilitate legatarij conuertatur, vt expresse deciditur in d. clem. §. si vera fratribus, & tradunt communiter DD. test. Sanch. l. 7. sum. c. 26. n. 29. Quod si testator expresserit se legare rem immobilem, vt Minores illam semper retineant, non desunt qui sentiant valere legatum, reiciendamque esse conditionem vt impossibile, & iuri contrarium: siquidem commune est conditiones impossibiles ab vltimis voluntatibus reici, leg. obtinuit, ff. de condit. & demonst. sic Menoch. conf. 1014. n. 19. vol. 11. Sed omnino dicendum est, caducum esse id legatum, cum expresse Pontifex in d. clem. dixerit abstinendum esse a receptione vinearum, vel agri legati ad colendum, repugnatque regula, & ordinis puritati. Et ratio est manifesta; quia Minores non sunt capaces legati rei immobilis, nisi ex modo adiecto, vel subintellecto mobilis fiat. At sic modus, qui debet legatum apum constituere, expresse à testatore reiciitur. Non igitur illius capaces sunt. Quare hic modus non est conditio adiecta legato, vt possit reici, quia abique illa non est legatum constitutum, & illa conditio posita impedit, vt constituatur; & ita sustinent Bartol. trañ. Minoric. l. 2. dist. 2. c. 1. n. 9. Bald. authent. ingressi, n. 58. Cod. de Sacrosanct. Eccles. Nauar. l. 3. conf. de testament. conf. 14. alijs 8. Sorbus in compend. priuileg. mendicant. verbo legata, ver. item dicendum, Sanch. lib. 7. sum. c. 26. n. 18.

4. Conclusio intelligenda est de re immobili, quae necessaria non est religionum sustentationi, quaeque incertam mendicitatem excludit, Quod dixerim, nam his religiosis conceditur domus ad habitandum, Ecclesia ad diuina celebranda, vinea aliqua, seu hortus, tum ad religionum leuamen, tum vt inde olea, & vltas sumant; non tamen vt vinum sibi necessarium pateant, inuisque vt fructus vendant, & hortum conducant, constat ex dicta clem. exini §. licet vero, de verb. significat. & tradit Corduba in reg. D. Francisc. c. 6. q. 19. punct. 2. Sanch. l. 7. sum. c. 26. Suar. t. 3. de relig. l. 8. c. 16. n. 3.

5. Posito autem valere legatum rei immobilis non vt retineatur à Minoribus, sed vt vendatur, vel permittatur rogabis, quis tenetur illud vendere, & cuius sint illius fructus dum non venditur? Respondeo heredes in primis esse obligatum, vt constat, illo autem negligente testamenti executores. Quod si hi bis moniti non praestiterint, Episcopus, vel iudex secularis ex proprio officio vendere potest. Auth. de Ecclesiastic. i. §. si quis autem, ipsi vero Minores nec vendere, nec permutare possunt, quia legatum immobile non transit in eorum potestatem, quousque immobilitatem amittat. Solum ergo possunt rogare heredem & executores, vt eorum testatoris exequantur, illis vero negligentibus iudicis officium implorare, sic Bartol. Minoric. lib. 2. dist. 4. c. 3. docet Sanch. lib. 7. sum. c. 26. n. 29.

6. Interim tamen dum non venditur legatum, fructus illius ad heredem pertinent; quippe is est illius dominus. Si autem ob fructuum perceptiones steterit in mora vendendi, & ob eam causam minoris venditur, obligatus est Minoribus damnum rescire. Secus vero si nullum in pretio detrimentum patiantur; quia solum pretium illis debetur est non negotiationi exponendum, sed in proprias necessitates expendendum. Sanch. d. c. 26. n. 31. Negligens heres praesumetur, si oblata occasione vendendi, vel permutandi legatum iuxta rationabilem Minorum voluntate noluerit vendere, executores si bis moniti fuerint.

7. In hac autem venditione, vt bene aduertit Sanch. d. c. 26. n. 30. alijs relictis, non est opus iuris solemnitates requisitas in alienatione rerum Ecclesiasticarum seruari, quia res illa vendenda ex voluntate, & dispositione testatoris venditur, neque censetur Ecclesiastica, dum immobilis persistit, cum non sic Minoribus addita. Secus vero dicendum est in legato rei immobilis alijs religionibus relictis, & acceptato: na eo ipso est bonum Ecclesiasticum, quod non distrahitur ex dispositione testatoris, sed ex voluntate religionis cui est applicatum. Sanch. d. c. 26. n. 31. cum Nauar. tom. 2. de regularib. n. 50.

8. Dico tertio, supradictos religiosos Minores, & Capucinos capaces esse legati cuiuscumque rei mobilis, vini, vitrici, olei, pecuniae, & similibus; quia his rebus eorum necessitatibus subuenitur. Ad debent ea in moderata quantitate, & ad occurrentes necessitates recipere, ne videatur thesaurizatio, potius quam necessitatis subuentio, neve auaritiam redoleant, vti cauetur in d. Clem. exini. Quod si legatum superabundans fuerit, neque breui tempore consumendum, poterant minores, & debent, si in alijs pauperes non distribuunt, medio syndico commutare, aut vendere, vt inde sibi alia necessaria cogant. Sic Man. Rodrig. q. 1. regular. l. 1. q. 26. art. 4. Cordub. in compend. priuileg. mendicant. in annuatim, verbo commutatio. Sanch. lib. 7. c. 26. n. 14.

9. Restat duplex difficultas examinanda. Prima de animalibus: Secunda de censibus, annuisque redditibus. Circa primam est dubium, an possint Minores retinere animalia sibi legata, quae scilicet, boues, aliaque similia: Et quidem si retineantur in parvo numero, & ad suorum sustentationem, manifestum est posse retinere. Secus est si in excessivo numero retineantur, vel retineantur ad fructificandū. Quia illa retensione incerta mendicitas vel in totum, vel ex parte excluderetur. Deinde in Clement. eximii, §. cum annui redditus. Excluduntur omnes redditus à Minoribus, sed fructus animalium sunt verè redditus iuxta leg. de dicitis, §. hereditatem iuncta glossa, ff. ad Trebell. & tradit Glossa in cap. generali de elect. in 6. verbo redditus. Ergo illorum capaces non sunt, & ita sustinet Suar. t. 3. de relig. l. 8. c. 17. n. 11. Neque inde fit, illis non licere nutrire aliquas gallinas, aut colubas ad occurrentes, & presentaneas necessitates. Nam est ova, pullique columbarum fructus, & redditus reputentur, ob eorum levitatem sunt consuetudini permitti, sicuti ex domestico horro fructus permittuntur. Sic Suar. dicto c. 17. n. 14. Cordub. in reg. D. Francisci, c. 6. q. 10. punct. 2. Sanch. l. 7. cap. 26. n. 16.

10. Secunda difficultas, & grauior est de censibus annuisque redditibus; an inquam huius legati Minores capaces sint, possintque illud retinere? Pro cuius explicatione aduertit tripliciter censum, annuūque redditum legari Minoribus posse. Primo, per modum vniuersi, vt si dicas lego Minoribus hunc censum, annuūque redditum, quem possideo. Secundò, si leges illum censum exprimere, vt singulis annis redditus illius accipiant. Tertiò si heredem, vel legatarium constituas cum obligatione singulis annis donandi Minoribus certam pensionem.

11. Si primo modo censum leges, valet legatum, sicuti valet legatum simpliciter relictum alterius rei immobilis; non quidem vt sic accipiat, & retineat, sed vt accipiat in estimatione. Sic Bartol. tractat. Minor. l. 2. distinct. 6. c. 1. n. 33. quem sequitur Sanch. lib. 7. sum. cap. 26. n. 33. Si vero secundo modo leges, corrumpit legatum; quia continet modum paupertatis Minorum aduersum, scilicet esse legatum perpetuum Minoribus ex voluntate testatoris translatum: sic expressè deciditur in dicta Clement. eximii, vers. cumque annui redditus inter immobilis censentur à iure, c. 9.

12. Si tertio modo leges, maiorem difficultatem habet; quia verè sunt annui redditus perpetui, quorum Minores incapaces sunt: & ita tener Bartolus supra Abbas, cap. in presentia, n. 63. de Probationibus. Nauarr. l. 3. consil. tit. de testament. cons. 14. alius 8. Sanch. alios referens h. 7. c. 26. n. 46. Ceterum verius censio legatum subsistere: sic Siluester verbo legatum, 2. q. 3. dicto 3. Angelus eodem 1. n. 5. Tabiena 1. q. 4. n. 5. Man. Rodrig. quæst. regul. t. 2. q. 126. artic. 4. Suarez t. 1. de relig. l. 8. c. 17. n. 19. c. 25. c. 14. tractat. 10. l. 4. c. 9. n. 9. probabile reputat Sanchez n. 35. Ratio ea est: Nam esto heredi, vel principali legatario imponatur obligatio perpetua donandi Minoribus annuus redditus: at hæc obligatio non est ex iure aliquo ciuili Minoribus acquisita, sed ex hereditate relicta à testatore, & comparatione illius, sicuti si tuo famulo donares diuitias pauperibus distribuendas, famulus obligatus esset pauperibus donare, non ex iure aliquo, quod pauperes haberint, sed ex tuo imperio, dispositione. Vnde cum Pontifex prohibet Minoribus annuos redditus, intelligi debet de redditibus, qui comparatione religiosorum elemosynæ sunt, & gratias donantur.

13. Verum vt hæc doctrina ex omni parte luceat, concedamus hoc legatum caducum esse, neque Minores capaces esse illius, potestate vendi, sicuti venditur legatum alterius rei immobilis: Respondeo consentiente herede certum est vendi, vel potius de nouo constitui posse; an vero teneatur hæres vendere, vel venditioni consentire: non caret difficultate; si quidem hæc venditione facta voluntas testatoris meliori modo quo potest impletur: monasterium enim recepto pretio recipit æquiualetem pensionem sibi legatam; hæres vero manet grauatus emptori singulis annis concedere. Sed oppositum verius est, nempe herede non esse obligatum vendere, neque venditioni consentire; imo nec posse, quia ex illo legato nullum ius monasterio accrescit, sed solum in herede resultat obligatio comparatione testatoris dandi Minoribus annuam pensionem. At vbi nulli adest ius transmissibile, nulla esse potest venditio: ergo hoc legatum annuæ pensionis capax esse non potest venditionis.

14. Rursus concessio illud legatum nullum esse: huic nullitati plures limitationes Doctores adhibent. Prima, & præcipua est, vt intelligatur de legato perpetuo, secus ad breue tempus, quale reputatur quodlibet breuius decennio, vt pluribus firmat Sanch. l. 7. sum. c. 26. n. 30. Suarez t. 3. de relig. l. 8. c. 17. n. 20. Ratio est; quia redditus ad breue tempus inter res mobiles reputatur, computarique debent ac si tota illa quantitas simul, & per modum vniuersi legaretur, neque ratione illius mendicitas tollitur, sed subleuatur: sic sustinet Abbas cons. 66. n. 6. l. 2. Syluester verbo legatum, 2. q. 3. dicto 1. Cordub. regul. D. Francisci, c. 6. q. 11. punct. 3. Emanuel Sà verbo religio, n. 57. & alios referens Sanch. l. 7. sum. c. 26. num. 36. c. 7. n. 37. extendit doctrinam ad redditus

annuos pro vita alicuius singularis religiosi, quia cum firmiter certum, quo tempore duratura sit, dici non potest legatum perpetuum, seu ad longum tempus. At hæc limitatio mihi non probatur, vt pote aliena à verbis Clement. eximii: ubi enim Pontifex fratres Minores incapaces fecit quorumcumque annuū redditum. Notandaque est dictio quorumcumque, quæ redditus tam perpetuos quam temporales comprehendit. Deinde ex vi illorum reddituum excluditur incerta mendicitas saltem pro tempore quo durant, cum fiducia Minoris haberent in legato ad sui sustentationem, & non in solo Deo, quod Pontifex vitare intendit. Deinde eadem ratione dici potest Minores capaces esse succedendi in usufructu, in fidei commisso, in maioribus, & similibus; cum ea successio non perpetua, sed temporalis, & ad vitam religiosi sit, quod nemo sanæ mentis concederet. Ergo neque concedendum est de annuo redditu temporali & ad vitam religiosi; & ita docet Bartolus tractat. Minor. lib. 2. dist. 6. c. 3. n. 35. Socin. in tractat. de obligationib. libell. 8. q. 7. n. 7. sine. Man. Rodriguez t. 2. q. 126. art. 6. Suarez probabiliter reputat t. 3. de relig. lib. 8. c. 17. n. 20.

15. Secundò limitant Doctores, & bene, vt solum procedat in legato annuorum redditum pro sustentatione religiosorum, secus si constitutum sit pro expensis necessariis ad diuinum cultum cereæ, vini, olei, ornamentoium, & similibus, & fructu pro Ecclesiæ fabrica. Tum quia ex hoc legato non tollitur incerta religiosorum mendicitas; cum ipsi redditus non cedant immediate in eorum utilitatem, sed in reparationem Ecclesiæ, & diuini cultus sustentationem. Præter quæ recepta hæc limitatio confirmatur: & ita tollunt post alios antiquiores Syluester verbo leg. 2. q. 3. d. 1. Tabiena sed. 1. q. 4. Nau. l. 3. consil. tit. de testam. cons. 15. alius 9. nu. 3. Corduba in regul. diu. Francisci, c. 6. q. 11. punct. 3. Menoch. cons. 1014. n. 36. vol. 11. Man. Rodrig. quæst. regul. t. 2. q. 126. art. 5. Suarez t. 3. de relig. l. 8. c. 17. n. 28. Sanch. lib. 7. sum. c. 24. n. 41.

16. Tertiò limitatur, vt non habeat locum in annuatibus perpetuis, & capellanis Minoribus relictiis. Quando scilicet testator iubet heredi, vel principali legatario singulis annis certam pensionem minoribus tribuere, vt pro eius animâ tot faciant sacrificia. Quia ea annuataria non tam sunt legata, quam Missarum stipendia. Sic docent Antonius Cuenca l. 3. in sit. maiorat. tit. 1. n. 36. c. 7. Man. Rodrig. regul. t. 1. n. 216. n. 4. Faucet Siluest. & Tabian. supra. At hæc limitatio probanda non est; quia stipendium Missarum immediate cedit in religiosorum sustentationem, & ad hunc finem conceditur, tametsi titulus, ob quem conceditur spiritualis sit. Si ergo hoc stipendium illis debitum est, & tanquam economi, & administratores eius habent medio syndico, illud exigendi, securi erunt de sua sustentatione, nullamque habebunt necessitatem mendicandi. Non igitur eis licet hæc stipendia stabilia habere. Sic Nauarr. l. 3. consil. tit. de testam. cons. 14. alius 8. n. 3. Corduba in regul. D. Francisci, c. 6. q. 11. punct. 4. referretur que decisio est in capitulo generali: Sanchez l. 7. c. 26. n. 44. Suarez l. 8. c. 17. n. 32.

17. Aduertendum tamen est heredem, seu legatarium sic grauatum obligatum esse onus iniunctum Missarum implere. Nam cum ad ipsum legatum deuoluatur, omnis ei adiunctum reuicere non potest; quia æquum non est relicto onere utilitatem legari accipere, deciditurque expressè leg. 1. §. pro secundo. C. de caduc. tollend. Non tamen tenetur ea facta fecere, per fratres Minores; bene tamen in Ecclesiis, vel aliorum à testatore designatis, si id fieri possit. Sic Nauarr. l. 3. consil. tit. de testament. cons. 14. alius 8. n. 8. Menoch. cons. 1014. n. 8. vol. 11. Sanch. l. 7. c. 26. n. 50.

18. Quartò limitatur, vt non procedat in legato facto prohibitis emendis ad religiosorum studiū: quia hoc legatum non tollit eorum mendicitatem, sicuti non tollit legatum relictum pro reparatione Ecclesiæ ad diuina officia celebranda, secus est, si pro studiū alimentis fuerit: sic Abbas cons. 67. h. c. glossa Clem. dudum verbo indirec. De sepulturis: Menoch. cons. 1014. n. 36. vol. 11. Sanch. l. 7. c. 26. n. 45. & verè hæc sententia est satis probabilis, tametsi Suar. t. 3. de relig. l. 8. c. 17. n. 30. contrarium sentiat, nec leui fundamento ductus. Quia hoc legatum in monasterij utilitatem, & in religiosorum commodum immediate cedit; ea autem quæ sic cedunt, sub religiosorum sustentatione comprehenduntur. Secus est de legato pro necessariis ad diuinum cultum, quo in Dei honorem cedit immediate.

19. Quinto limitant alij, ne locum habeat in legato relicto pro infirmis curandis; quia non videtur in infirmorum sustentationem cedere, sed in medicos, & seruientium utilitatem: sic Ananias cons. 30. n. 3. Man. quæst. regul. 2. t. 9. n. 26. art. 4. sine. At hæc limitatio nullatenus est admittenda; quia satis cedit in sustentationem religiosorum, quod cedit in eorum vitæ conseruationem: & ita tradit Sanch. d. c. 26. n. 47.

20. Sextò limitant alij, ne procedat in legato pro sustentatione hospitium, quæ si sunt à monasterio alieni. Sed hæc limitatio vera sit, debet intelligi de hospitibus secularibus, vel alterius religionis; secus de his, qui eadem regula, & obseruatione tenentur. Suarez t. 3. de relig. lib. 8. c. 17. n. 31.

DE  
ASTR  
PALA  
TOM.  
IIII

21. Ex omnibus supradictis deciditur quæritio, qualiter possit Minoribus possessionem, vel censum tradere non quoad dominium, sed quoad usum fructuum, ipsique liceat accipere? Et quidem si irrevocabiliter tradas, & temper à tua voluntate dependenter, non est dubium illis licere, quia est quædam continuata elemosyna absque ullo iure perpetuo, vel ad tempus in ipsos translato. At si irrevocabiliter tradas singulis annis fructus colligendos, etiam si hæc traditio ad brevis tempus fiat, censetur probabilis non licet, sicut dixi de legato relicto annuorum reddituum; quia verè hi fructus sunt annui redditus. Quod à fortiori procedit, si propria industria, & labore fructus illius possessionis comparandi essent. Non enim negotiatione parare sibi possunt sustentationem. Quapropter solum tibi licet Minoribus facultatem, & ius irrevocabile concedere, ipsique licet accipere ad fructus una vice colligendos, consentiendum his Suar. t. 3. de relig. 8. cap. 17. à n. 34.

22. Tandem inquires, quo remedio uti debent Minores pro recuperando legato sibi valide relicto? Brevis respondet posse medio iudicio, qui nomine Pontificis agere potest in iudicio, ut legata Minoribus debita concedantur. Sed hoc intelligo de legatis, ex quibus in legatio actio civilis resultat, sic Cordub. regul. D. Francisci, cap. 1. question. 16. punct. 21. Manuel. Rodrig. t. 2. q. 2. regul. q. 78. art. 1. Sanchez d. c. 26. n. 59. § 63.

Deinde possunt implorare extra iudicium officium iudicis tam Ecclesiastici, quam secularis, ipsæque iudex tenetur petitioni annuere. Sic Cordub. supra, c. 6. q. 11. p. 4. Man. q. 126. n. 4. & alii relatis Sanchez t. 2. n. 62. Adde ipsum iudicem nemine petente, ex proprio officio debere id procurare, si ei constet de hæreditis, seu legatarij negligentia; quia obligatus est ratione officij et subditis suis obligationibus satisfaciendi. Sanchez alii relatis supra numer. 60. Quæ omnia factis constant ex capit. exiit, §. ad hæc, de Verbor. significat. in 6. & ex Clement. exiit, eod. tit.

PUNCTUM X.

Qualiter religio Societatis Iesu, eiusque Religiosi capaces sint hæreditariæ successions ex testamento, vel ab intestato, & cuiusvis legati.

SUMMARIUM.

1. Distinguntur varij gradus Religiosorum, & Conventuum in Societate Iesu.
2. Domus professa incapax est habendi bona stabilia.
3. Si aliquid stabile relinquatur, debet vendi quamprimum oportet unè fieri possit.
4. Si hæredem graues, ut singulis annis domui Professa aliquam pensionem relinquit, videtur non valere legatum.
5. Probabilis est oppositum.
7. Qualiter interdicitur religiosis Societatis ad has elemosynas Societate faciendâ sedules excipi.

**T** IN Societate varij gradus Religiosorum & Conventuum sunt distinguendi: Alij sunt Religiosi professi; alij Coadiutores formati, alij Scholastici vocantur Deinde ex Conventibus alij sunt domus Professarum Collegia, domusque Probationis. Religiosi, qui solum voto biniij simplicia emiserunt capaces sunt cuiuslibet hæreditariæ successions, & legati non solum quoad usum, & administrationem illius ex licentia Superioris, sed etiam quoad dominium, ut constat ex Bulla Affendente Greg. XIII. & ex constit. 4. p. c. 4. n. 5. § 6. § 6 p. c. 2. n. 11. Professi vero, & Coadiutores formati cuiuslibet hæreditariæ successions incapaces sunt, non tamen legati, ut supradicta Bulla, & Constitutiones decidunt; legatum vero ipsi relictum acquirunt Collegio, vel Domui, in qua resident, & iuxta huius capacitatem, vel incapacitatem legatum tenent.

1. Primò ergo professa domus incapax est habendi bona stabilia, quales sunt possessiones, annuatim, redditus etiam applicati sacristiæ, aut fabricæ Ecclesiæ præter communem, & consuetam habitationem sub qua domus, Ecclesiæ, & hortus coniugis comprehenditur, & præter aliquam vineam, seu hortum cum sua domo ad extraordinarium religiosorum leuamen, qui si fructus aliquos habeat, nec locati, nec vendi possunt tamen eis professi uti possunt ad sui sustentationem; habetur expressè in Constit. 6 p. c. 2. colligiturque ex Bulla Pauli III. & Iulij III. & Greg. XIII. institutum Societatis confirmatum. Neque aduersus hanc strictam paupertatem est, si aliquis ex fundatoribus domorum, vel Ecclesiarum vellet reddere aliquos ad fabricæ usum relinquere; dummodo nec dispositio eorum ad Societatem pertineat, nec sit, unde ei competat actio in illos (quamuis id illi curæ esset, ut in cuius talis manus commis-

sum est suum officium faceret) & sic in rebus similibus habetur expressè dicto loco Constit. in declarat. litt. B. Neque item est aduersus hanc paupertatem, quod domus professa possit institui hæres, modo non sit instituta aliquo bono stabili, quia nullibi cauetur incapacem esse successions hæreditariæ si solum in supradicto loco Constit. n. 12. dicitur. Hanc incapacitatem habere ratione suorum religiosorum, tacitè innuens ex alio capite, scilicet ex libera testatoris voluntate institui hæredem posse, sicut & collegium; & ita docet Molin. tom. 1. distinct. 195. vers. à regula propostia. Sanchez lib. 7. sum. cap. 27. num. 15.

2. Quod si domui professe, vel eius Ecclesiæ aut sacristiæ aliquod stabile non necessarium ad habitationem, vel recreationem legetur, aut donetur, vendi debet quamprimum possit, sicut diximus de legato immobili fratribus Minoribus relicto, & traditur dicto loco constit. 6. p. c. 2. n. 5. in declarat. litt. L. Sanchez loco allegato. Sed quia contingit sæpè non inueniri statim emptorem, qui iustam estimationem concedat, ea de causa oportunitas expectanda est, ut dicitur in dicta Constit. declarat. Interim tamen iuxta probabilem sententiam locatij seu conducti potest, & redditus in utilitatè professorum conuertitur, modo in breui tempore, scilicet infra decennium fiat. Sanchez lib. 7. c. 27. n. 22. Probabilis tamen est fructus expendendos esse in pauperes; aliàs societas professa pro aliquo tempore redditus haberet, & mendicitatem excluderet contra prohibitionem sæpè in constitutionibus latam vltos redditus habendi: Exam. gener. cap. 1. num. 3. § 6. part. Constit. cap. 2. num. 2.

4. Difficultas autem eo pertinet; an si hæredem graues, ut singulis annis domui professe certam pensionem tribuat pro professorum sustentatione, vel pro fabrica Ecclesiæ, aut sacristiæ ornata, valeat legatum, teneaturque hæres grauarus votum testatoris exequi, capaxque sit domus professa illud acquirendi. Videtur nullum esse tale legatum; quia est legatum annuorum reddituum, quorum Societas professa incapax est. Item ut singulare priuilegium concessum videtur fundatoribus Ecclesiarum, ut possint hos redditus annuos pro Ecclesiæ fabrica relinquere: 6. p. Constit. cap. 2. in declarat. litt. B. Non enim absque causa nomen fundatoris expressum est. Ergo cõparatione aliorum huiusmodi legatum nullum est. Deinde expendendo verba constitutionis. Inquit enim sanctissimus Ignatius dicto c. 2. n. 6. Si aliquis sponte suo eas perpetuas elemosynas (scilicet annuos redditus) relinqueret, nullum ius ciuitie ad eas perendas in iudicio acquiritur, Sed cum ad id charitas propter Deum eos mouerit, elargiantur. Si igitur ex charitate in Deum moueri debent, signum est non ex obligatione, sed gratis eas elargiri; obligatio enim si aliqua in præsentia adest, iustitiæ est, non charitatis.

5. Ceterum verius censet, id legatum valere, hæredemque grauatè obligatum esse, professe Societati præstare; sic docet Sanchez l. 7. sum. c. 27. n. 9. inclinat Suar. t. 4. de relig. tract. 10. l. 4. c. 6. n. 9. præcipit in fine. Ratio ea est; quia ex voto paupertatis iuxta Societatis cõstitutiones solè interdicitur domui professe ius ciuitie ad hos redditus acquirendos, non tamè illorum acquisitio; si de facto datur. Obligatio autem hæredis illos elargiendi supposita capacitate domus professe impediri à Societate nõ poterat, eù hæc obligatio ex dispositione, & voluntate testatoris proueniat. Neque obstat societate professa incapacem esse habendi annuos redditus, quia id debet intelligi de annuis redditibus, ad quos ipsa Societas ius ciuitie habere; secus de annuis redditibus cõparatione Societatis gratis, & liberalibus. Neque obstat cõstitutionis declaratione specialiter legata fundatori pro Ecclesiæ fabrica valida declarata, quia id fecit, ut indicaret in hoc casu semper Societati conuenire hæc legata acceptare, quod in legatis aliorum non æquè cernitur. Unde ex hæc fundatorum expressione non licet inferre aliorum similia legata sub paupertatis voto comprehendi, nullaque esse, imò contrariè non leuiter colligitur ex illis verbis constitutionis, sic in rebus similibus, scilicet in similibus legatis perpetuis esse idem dicendum, ac dictum est de legatis annuorum reddituum constitutis à fundatore. Neque denique obstat, quod hæres grauatè moueatur ex charitate in Deum ad hæc legata exequenda; quia etiam moueri potest & debet ex iustitiæ obligatione, cõparatione inquam testatoris ex tacito cum illo contractu ob hæreditatem acceptam. At quia cõparatione Societatis nullam obligationem habet; eo quod ex tali legato nullum ius ei est acquisitum, ideo dicit Sanctissimus Ignatius hæredem moueri ex charitate ad has elemosynas perpetuas elargiendas.

6. Subdit vero constitutio dicto cap. 2. num. 6. ne vltus à Societate ad has elemosynas perpetuas elargiendas domibus, vel Ecclesiis Societatis professe, fideles excitet ob maiorem scilicet ædificationem, & paupertatis puritatem. Si tamen aliquis simplici suasionem excitaret, non creditur peccaturum; quia hæc excitatio non est materia voti paupertatis, & ex alia parte sola constitutione prohibetur, & non in virtute obedientiæ; ergo ex nullo capite esse potest